

L'organització bibliotecària a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears: bases i notes preliminars per a la redacció d'una Llei de Biblioteques

MARGALIDA ROSSELLÓ PONS*

LUCIA GARAU ALEMANY**

MARIA DE LLUCH ALEMANY MIR***

PARAULES CLAU

Illes Balears - Biblioteques - Legislació, Illes Balears - Biblioteques Públiques.

RESUM

L'article 148.15 de la Constitució Espanyola de 1978 reconeix a les Comunitats Autònomes el dret d'assumir competències en matèria de biblioteques d'interès per a la pròpia Comunitat.

L'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears (de 25 de febrer de 1983), en l'article 10.19 (del Títol II, Competències de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears), especifica que la Comunitat té competències en matèria de biblioteques que no siguin de titularitat estatal.

El decret de transferències 3040/1983 i el Conveni entre l'Administració de l'Estat i la Comunitat Autònoma de les Illes Balears fan referència a la gestió de les biblioteques de titularitat estatal existents en el territori de la Comunitat autònoma: Biblioteca Pública de Palma i Biblioteca Pública de Maó. La Llei de Patrimoni de 1985, en l'article 59.2, estableix el concepte de biblioteca de la manera següent: "Son bibliotecas las instituciones culturales donde se conservan, reúnen, seleccionan, inventarían, catalogan, clasifican y difunden conjuntos o colecciones de libros, manuscritos y otros materiales al servicio de la educación, la investigación, la cultura y la información".

* Biblioteca Hospital Son Dureta,

** Servei de Coordinació de Biblioteques, Ajuntament de Palma,

*** Biblioteca Pública de l'Estat, Conselleria d'Educació i Cultura del Govern Balear.

Qualsevol projecte de redacció d'una llei de biblioteques per a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears ha de tenir ben present la legislació esmentada anteriorment.

En base a tot això, a l'estructura peculiar de la Comunitat, al fet insular, a les competències que corresponen a la Conselleria de Cultura i a les dels diferents Consells Insulars i, sobretot, tenint en compte les xarxes de biblioteques ja existents es proposa un model d'organització bibliotecària.

Partint de l'anàlisi de les Lleis de biblioteques d'altres comunitats autònomes de l'Estat Espanyol, hom considera que, almenys, s'hauran de contemplar els aspectes següents:

- quines són les biblioteques que s'inclouran dins el sistema
- accés als centres, fons i recursos, normes i prestacions bàsiques
- organització, planificació i finançament
- creació del Consell de Biblioteques i establiment de la Biblioteca Nacional
- Dipòsit Legal
- personal i formació professional
- cooperació i convenis entre biblioteques del sistema i d'altres (particulars, d'entitats...)

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Situació a l'Estat Espanyol

La situació bibliotecària a l'Estat Espanyol ha estat i és actualment una conseqüència de l'organització política i administrativa. Configurat el règim democràtic, amb la Constitució Espanyola de 1978, es passa d'un estat centralitzat a un estat autònom. Això suposa una descentralització a tots els nivells i afecta per tant el panorama bibliotecari; paral·lelament a l'organització i planificació estatal, se'n configura una altra d'autònoma que evidentment es desenvolupa dins el marc general de tot l'Estat Espanyol, si bé s'adapta a les característiques i necessitats de cada Comunitat Autònoma.

Així doncs, tot i partint des d'un principi constitucional, hem de fer referència en primer lloc a la distribució de competències que la Constitució Espanyola efectua en els seus articles 148 i 149; donant, d'una banda, la possibilitat que les C.C.A.A. assumeixin competències en matèria de Museus, Arxius, Biblioteques i Conservatoris de Música d'interès per a la C.A. i, de l'altra, atribueix competència exclusiva a l'Estat per a la defensa del patrimoni cultural, artístic i monumental espanyol contra l'exportació i l'expoliació; i sobre Museus, Biblioteques i Arxius de titularitat estatal, sense perjudici que les Comunitats Autònomes n'exerceixin la gestió.

Aquestes competències vénen determinades pels Estatuts d'Autonomia i han estat transferides en moments diferents, contemplant, doncs, un procés plural segons cada Comunitat Autònoma.

En el cas de la C.A.I.B., l'Estatut d'Autonomia, aprovat per Llei Orgànica 2/1983 de dia 25 de febrer (B.O.E. núm. 51, d'1-III-83) estableix en el Títol Segon ("De les competències de la C.A.I.B.") el següent:

– La potestat legislativa, potestat reglamentària i funció executiva sobre:

a) Arxius Museus, Biblioteques, Conservatoris de música i institucions semblants que no siguin de titularitat estatal (art. 10.19)

b) Patrimoni monumental, cultural, històric... d'interès per a la C.A. (art. 10.20)

c) Foment de la cultura, de la investigació i de l'ensenyament de la llengua de la C.A. (art. 10.21)

– La funció executiva en:

a) Gestió de Museus, Biblioteques i Arxius de titularitat estatal d'interès per a la C.A., situats dins el seu àmbit territorial (art. 12.4)

– La competència exclusiva respecte de:

a) la protecció i el foment de la cultura autòctona, llegat històric de les Illes Balears (art. 13.1).

Aquestes competències han estat transferides a la C.A.I.B. a través dels decrets i resolucions següents:

a) R.D. 2567/1980, de 7 de novembre (B.O.E. núm. 287, de 29-XI-80), sobre transferència de competències al Consell General Interinsular de les Illes Balears en matèria de sanitat i cultura.

b) R.D. 3040/1983, de 5 d'octubre (B.O.E. núm. 295, de 10-XII-83), sobre transferència a la C.A.I.B. de funcions i serveis en matèria de cultura.

c) R.D. 3151/1983, de 26 d'octubre (B.O.E. núm. 309, de 27-XII-83), sobre valoració definitiva, ampliació de mitjans adscrits als serveis transferits i adaptació dels que es transferiren en fase preautonòmica, en matèria de cultura, a la C.A.I.B.

d) Resolució de 14 de desembre de 1984 (B.O.E. núm. 16, de 18-I-85) per la qual es dóna publicitat al conveni entre l'Administració de l'Estat i determinades Comunitats Autònomes (C.A.I.B. entre d'altres) sobre gestió de Museus, Arxius i Biblioteques de titularitat estatal.

1.2. Legislació bàsica existent

A nivell estatal, la legislació existent és la següent:

1.2.1. Llei 16/1985, de 25 de juny del Patrimoni Històric Espanyol (B.O.E. núm. 155 de 29-VI-85); estableix els paràmetres pels quals es regiran, posteriorment, les normes legislatives autonòmiques i defineix, en l'article 59.2, les biblioteques com a "instituciones culturales donde se conservan, reúnen, seleccionan, inventarían y difunden conjuntos o colecciones de libros, manuscritos y otros materiales al servicio de la educación, la investigación, la cultura y la información".

1.2.2. R.D. 582/1989, de 19 de maig (B.O.E. núm. 129, de 31-V-89), pel qual s'aprova el Reglament de "Bibliotecas Públicas del Estado" i del "Sistema Español de Bibliotecas":

1.2.2.1. "Bibliotecas Públicas del Estado"

1.2.2.2.1. Definició

1.2.2.1.2. Funcions

1.2.2.1.3. Règim jurídic dels fons bibliogràfics

1.2.2.1.4. Tractament administratiu i tècnic dels fons bibliogràfics

1.2.2.1.5. Direcció i àrees bàsiques

1.2.2.1.6. Accés i serveis

1.2.2.2. "Sistema español de bibliotecas"

1.2.2.2.1. Biblioteques integrants del sistema

1.2.2.2.2. Cooperació interbibliotecària

1.2.2.2.3. Consell coordinador de biblioteques

1.2.2.2.3.1. Membres

1.2.2.2.3.2. Funcions: informar sobre les normes tècniques i els programes de cooperació interbibliotecària, promoure la formació de catàlegs col·lectius i la interconnexió dels serveis automatitzats de les biblioteques del sistema...

1.2.3. Dins aquest marc legislatiu, es troba l'organització bibliotecària següent:

1.2.3.1. "Sistema Español de Bibliotecas"

1.2.3.2. Biblioteca Nacional = Capçalera del sistema

1.2.3.3. Biblioteques Públiques de l'Estat

1.2.3.4. Biblioteques de ministeris i organismes de l'Administració de l'Estat

1.2.3.5. Biblioteques d'Universitats públiques

1.2.3.6. Biblioteques de les Reials Acadèmies

1.2.3.7. Xarxes o sistemes de biblioteques d'institucions públiques, privades o d'excepcional interès que estableixin convenis amb el Ministeri de Cultura.

1.2.4. El Dipòsit Legal regulat i contemplat a:

1.2.4.1. Decret 642/1970, de 26 de febrer (B.O.E. núm. 64, de 16-III-70) pel qual es crea l'Institut Bibliogràfic Hispànic

1.2.4.2. Ordre de 30 d'octubre de 1971 (B.O.E. núm. 276 de 18-XI.71), per la qual s'aprova el reglament de règim intern de l'Institut Bibliogràfic Hispànic

1.2.4.3. Decret 2984/1972, de 2 de novembre (B.O.E. núm. 265 de 4-XI-72), pel qual s'estableix l'obligatorietat de consignar a tota classe de llibres i fullets el núm. ISBN

1.2.4.4. R.D. 2567/1980, de 7 de novembre (B.O.E. núm. 287, de 29-XI-80), pel qual es transfereixen competències al Consell General Interinsular de les Illes Balears en matèria de cultura

1.2.4.5. Decret de 18 de juny (B.O.E. núm. 247, de 15-X-82) de delegació de competències del Consell General Interinsular als Consells Insulars. D'acord amb aquest decret la gestió del Dipòsit Legal a Palma i a Maó va ésser transferida als Consells Insulars de Mallorca i Menorca respectivament; així doncs, són els encarregats de complir la normativa vigent a la qual fa

referència l'article 2.4. de la Resolució de 14 de desembre de 1984 per la qual s'han de comprometre a entregar a les biblioteques públiques de l'Estat de Palma i de Maó l'exemplar preceptiu de les obres procedents del Dipòsit Legal.

1.2.4.6. Ordre de 10 de juny de 1986 (B.O.E. núm. 148, de 21-VI-86), de desenvolupament de l'estructura de la Biblioteca Nacional

1.2.4.7. La Llei 22/1987 de Propietat Intel·lectual, d'11 de novembre (B.O.E. núm. 275, de 17-XI-87), estableix que el Dipòsit Legal es regirà per les normes vigents o futures dictades pel Govern Central i dóna marge a les C.C.A.A. perquè aquesta reglamentació s'adeqüi a les seves necessitats; actualment el Dipòsit Legal és controlat pel departament de "Proceso Bibliográfico de la Biblioteca Nacional". Aquesta llei ha estat modificada per la llei 20/1992, de 7 de juliol (B.O.E. núm. 168, de 14-VII-92), i pel R.D. 1434/1992, de 27 de novembre (B.O.E. núm. 301, de 16-XII-92).

2. ESTRUCTURA DE LES LLEIS DE BIBLIOTEQUES EXISTENTS A LES COMUNITATS AUTÒNOMES DE L'ESTAT ESPANYOL

A partir de la distribució de competències a les Comunitats Autònomes esmentada abans s'inicia jurídicament a Espanya l'organització bibliotecària autonòmica.

La capacitat per assumir competències canvia d'una comunitat a l'altra; no obstant això, i com a tret comú, es pot observar que totes les Comunitats assumeixen les competències exclusives en matèria de biblioteques que no siguin de titularitat estatal.

Actualment 12 Comunitats Autònomes tenen legislació bibliotecària pròpia, (10 amb rang de llei i 2 regulades per decret)¹, dins el marc de la legislació d'àmbit nacional:

- Llei de Biblioteques de Catalunya, de 22-IV-81 (B.O.E. núm. 275, de 17-XI-81)²
- Decret 90/82 de creació de l'organització bibliotecària del País Basc, d'11-I-82 (B.O. del País Vasco núm. 62, de 20-V-82)
- Llei de Biblioteques d'Andalusia, de 3-XI-83 (B.O.E. núm. 10, de 12-I-84)
- Decret 65/86 per a la promoció i coordinació de serveis bibliotecaris d'Astúries, de 15-V-86 (B.O.P.A. núm. 142, de 19-VI-86)
- Llei de Biblioteques d'Aragó, de 19-XII-86 (B.O.E. núm. 38, de 16-I-87)

¹ Gonzalo, Miguel Angel, Maciá, Mateo. La legislación española en bibliotecas, en: Boletín ANABAD vol. XL, núm 2-3, Madrid, 1990, p. 65-93

² En aquesta Comunitat ja s'ha proposat una modificació: en data de 5 de desembre de 1991 va entrar al registre del Parlament de Catalunya, un cop aprovat pel Consell Executiu de la Generalitat, l'esborrany de Llei sobre el Sistema Bibliotecari de Catalunya. La notícia ha aparegut a: Document, Barcelona: Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Docentalistes de Catalunya, 1992, núm. 57, p. 6.

- Llei de Biblioteques del País Valencià, de 30-XII-86 (B.O.E. núm. 38, de 13-II-87)
- Llei de Biblioteques de Castella-La Manxa, de 4-V-89 (B.O.E. núm. 142, de 15-VI-89)
- Llei de Biblioteques de la Comunitat de Madrid, de 5-X-89 (B.O.E. núm. 283, de 25-XI-89)
- Llei de Biblioteques de Galícia, de 11-X-89 (B.O.E. núm. 35, de 9-II-90)
- Llei de Biblioteques de Castella i Lleó, de 30-XI-89 (B.O.E. núm. 20, de 23-I-90)
- Llei de Biblioteques i Patrimoni Bibliogràfic de Múrcia, d'11-IV-90 (B.O.E. núm. 171, de 18-VII-90)
- Llei de Biblioteques de La Rioja, de 29-VI-90 (B.O.E. núm. 209, de 31-VIII-90)

Les Comunitats de Cantàbria, Extremadura, Navarra, Canàries i Balears no posseeixen legislació bibliotecària pròpia.

Les lleis de biblioteques esmentades abans tenen una estructura comuna i responen a l'esquema bàsic següent:

2.1. Disposicions generals

2.1.1. Exposició de motius:

2.1.1.1. assumir les competències de la Comunitat en matèria de biblioteques que no siguin de titularitat estatal

2.1.1.2. promoure i tutelar l'accés a la cultura, a través de la lectura, en condicions d'igualtat

2.1.1.3. establir les bases per a la planificació i creació dels serveis bibliotecaris

2.1.1.4. protegir el patrimoni bibliogràfic

2.1.2. Definició de biblioteca.

Generalment s'accepta la definició de la UNESCO: "la biblioteca pública com a una institució democràtica per a l'ensenyament, la cultura i la informació"; o bé la definició de la Llei de Patrimoni: "son bibliotecas las instituciones culturales donde se conservan, reunen, seleccionan, inventarían, catalogan, clasifican y difunden conjuntos o colecciones de libros, manuscritos u otros materiales bibliográficos o reproducidos por cualquier medio para su lectura en sala pública o mediante préstamo temporal, al servicio de la educación, la investigación, la cultura y la información".

2.1.3. Tipus de Biblioteques:

2.1.3.1. públiques (són les creades i mantingudes per organismes públics)

2.1.3.2. privades (són les de titularitat privada destinades a l'ús del seu propietari)

2.1.3.3. d'interès públic (són les creades per persones o entitats privades i que presten un servei públic)

2.1.4. Àmbit d'aplicació de la llei:

2.1.4.1. totes les biblioteques públiques que no siguin de titularitat estatal

2.1.4.2. biblioteques d'interès públic

2.1.4.3. biblioteques de titularitat estatal i gestió autonòmica

2.1.4.4. biblioteques privades que estableixin convenis

2.1.5. Principi rector: les biblioteques hauran de facilitar al públic informació sobre els seus fons, la consulta i utilització dels quals serà gratuïta, és a dir, es pot resumir en el principi de lliure accés de tots a la cultura.

2.2. El sistema bibliotecari de la Comunitat

2.2.1. Funcions de la Conselleria de Cultura a través del Servei de Biblioteques:

2.2.1.1. estudiar, planificar i programar les necessitats bibliotecàries de la Comunitat

2.2.1.2. crear biblioteques de la seva titularitat i aprovar la integració de noves biblioteques

2.2.1.3. dirigir, coordinar i inspeccionar el sistema de biblioteques de la Comunitat

2.2.1.4. elaborar i mantenir actualitzat un inventari de totes les biblioteques del sistema.

2.2.2. Òrgans del sistema de biblioteques:

2.2.2.1. Servei de Biblioteques de la Conselleria de Cultura

2.2.2.2. Consell de Biblioteques

2.2.2.2.1. Definició: òrgan consultor i assessor de la Conselleria en matèria relacionada amb el sistema de biblioteques

2.2.2.2.2. Membres

2.2.2.2.2. Funcions

2.2.3. Centres bibliotecaris:

2.2.3.1. Biblioteques de titularitat pública de la Comunitat

2.2.3.2. Biblioteques de titularitat estatal gestionades per la Comunitat

2.2.3.3. Biblioteques d'interès públic que, malgrat siguin privades, reben subvencions de la Comunitat

2.2.3.4. altres biblioteques que es vulguin integrar dins el sistema mitjançant convenis (municipals, escolars, especialitzades...)

2.2.4. Biblioteca Regional = Biblioteca Central = Biblioteca Nacional:

2.2.4.1. Definició: primer centre bibliogràfic de la Comunitat, capçalera funcional i tècnica del sistema de biblioteques, amb la missió específica de recollir i conservar tota la producció impresa, sonora i visual que es produeix a la Comunitat així com la que es produeix a fora però hi faci referència.

2.2.4.2. Funcions

2.2.4.2.1. Dipòsit Legal (dipositària d'un dels exemplars)

2.2.4.2.1. Institut bibliogràfic nacional (anomenat superior a la legislació)

2.2.4.2.3. difusió de la informació bibliogràfica sobre la producció editorial del país

2.2.4.2.4. coordinar l'elaboració de catàlegs col·lectius

2.2.4.2.5. dipositària de les donacions, dipòsit i llegats de materials bibliogràfics, hemerogràfics, sonors, àudio-visuals, etc. que es facin a la Comunitat

2.2.5. Convenis i condicions per a la creació de noves biblioteques

2.2.6. Cooperació interbibliotecària:

2.2.6.1. entre les biblioteques públiques de la Comunitat

2.2.6.2. amb la xarxa nacional de biblioteques i centres de documentació estatals

2.2.6.3. entre les biblioteques públiques de la Comunitat i biblioteques privades

2.3. Mitjans personals i materials

2.3.1. Personal: formació, nivell i qualificació professionals

2.3.2. Condicions tècniques d'instal·lació, horaris d'obertura al públic, edificis, seccions i serveis prestats, fons bibliogràfics, atenció a grups específics d'usuaris, etc.

2.3.3. Finançament

2.4. Disposicions transitòries i disposició final

2.4.1. Terminis d'aplicació de la llei

2.4.2. Sobre les transferències de biblioteques de titularitat estatal

2.4.3. Normes internes de funcionament

3. SITUACIÓ ACTUAL DE LES BIBLIOTEQUES A LES ILLES BALEARS

La identificació de les biblioteques s'ha fet a partir del Directori de Centres de Documentació i biblioteques especialitzades ³, del Directori de biblioteques espanyoles ⁴, i de l'estudi sobre dotació bibliotecària a les Illes Balears 1990⁵. D'alguns centres i fons bibliogràfics no es coneix la situació actual però s'han inclòs perquè consten als directoris esmentats.

Les biblioteques, serveis de documentació i serveis de lectura de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears depenen de diferents administracions i organismes:

3.1.-Administració de l'Estat

3.1.1. Ministeri de Sanitat

³ Directorio de Centros de Documentación y Bibliotecas especializadas. Madrid: Dirección General de Investigación Científica y Técnica, 1987

⁴ Directorio de Bibliotecas Españolas. Madrid: Dirección General del Libro y Bibliotecas, 1988.

⁵ Roldán Sierra, Faustino. Estudi sobre dotació bibliotecària a les Illes Balears 1990. Palma 1991.

3.1.1.1. Biblioteca i servei de documentació de l'Hospital Son Dureta (Palma)

3.1.1.2. Biblioteca de l'Hospital de Monte Toro (Maó)

3.1.1.3. Biblioteca de l'Hospital de Ca'n Misses (Eivissa)

3.1.1.4. Servei de Documentació de la Gerència d'Atenció Primària

3.1.2. Ministeri d'Agricultura i Pesca

3.1.2.1. Biblioteca de l'Escola de Nàutica

3.1.2.2. Biblioteca de l'Institut Oceanogràfic

3.1.3. Ministeri de Defensa

3.1.3.1. Biblioteca Militar, traslladada de Capitania General a Sant Carles

3.1.3.2. Servei de lectura de la base aèria de Son Sant Joan

3.1.3.3. Servei de lectura del destacament militar del Puig Major

3.1.3.4. Servei de lectura del destacament militar de Pollença

3.1.3.5. Servei de lectura de l'Estació de Porto Pi (la base militar s'ha traslladat a Cartagena però el fons bibliogràfic existeix).

3.1.4. Ministeri d'Educació i Ciència

3.1.4.1. Biblioteques dels centres públics i concertats d'E.G.B., B.U.P., F.P. i C.O.U.

3.1.4.2. Biblioteques universitàries

3.1.4.2.1. Edifici Ramon Llull

3.1.4.2.2. Edifici Sa Riera

3.1.4.2.2. Edifici Mateu Orfila

3.1.4.2.4. Edifici Guillem Cifre

3.1.4.2.5. Escola d'Infermeria

3.1.4.2.6. Escola de Treball Social

3.1.4.2.7. Fons bibliogràfic dels departaments

3.1.4.2.8. Edifici Anselm Turmeda

Les biblioteques d'aquest ministeri, juntament amb les del Ministeri de Sanitat, s'hauran de tenir molt en compte ja que sembla probable un traspàs de competències al Govern de la C.A.I.B.

3.1.5. Ministeri de Justícia

3.1.5.1. Centres Penitenciaris

3.1.5.2. Audiència territorial

3.1.6. Ministeri de Cultura

Aquest ministeri conserva la titularitat dels serveis que s'esmenten però el Govern balear en té la gestió

3.1.6.1. Biblioteca Pública de Palma

3.1.6.2. Biblioteca Pública de Maó

3.1.6.3. Biblioteca auxiliar del Museu de Mallorca

3.1.6.4. Biblioteca auxiliar del Museu de Menorca

3.1.6.5. Biblioteca auxiliar del Museu d'Eivissa

3.1.6.6. Biblioteca auxiliar de l'Arxiu del Regne de Mallorca

3.1.6.7. Biblioteca auxiliar de l'Arxiu Històric Provincial de Maó

3.1.7. Ministeri d'Obres Públiques i Transports

3.1.7.1. Biblioteca del centre meteorològic zonal

3.2. Administració Autònoma

3.2.1. Parlament de les Illes Balears

3.2.1.1. Biblioteca

3.2.2. Govern Balear

3.2.2.1.1. Conselleria d'Educació i Cultura

3.2.2.1.1. Depenen d'aquesta conselleria totes les biblioteques esmentades en el punt 3.1.6. de les quals el Govern Balear en té la gestió.

3.2.2.1.2. Servei de lectura de l'Escola de Calanova

3.2.2.1.3. Centre d'Informació per a la Joventut

3.2.2.2. Conselleria de Sanitat

3.2.2.2.1. Biblioteca de l'Hospital Joan March

3.2.2.3. Conselleria d'Obres Públiques

3.2.2.3.1. Fons bibliogràfic d'ús intern

3.2.3. Consells Insulars

3.2.3.1. Consell Insular de Mallorca

3.2.3.1.1. Centre Coordinador de biblioteques. Es pot dir que constitueix una xarxa de biblioteques juntament amb gairebé totes les biblioteques municipals de mallorca.

3.2.3.1.2. Biblioteca de Cultura Artesana

3.2.3.1.3. Biblioteca de l'Hospital General

3.2.3.1.4. Biblioteca de l'Hospital Psiquiàtric

3.2.3.1.5. Biblioteca del Conservatori de Música

3.2.3.2. Consell Insular de Menorca

3.2.3.2.1. Servei de Coordinació de biblioteques. Aquest servei subministra llibres catalogats a les biblioteques de l'Illa i en certa manera actua com a capçalera d'una xarxa.

3.2.3.3. Consell Insular d'Eivissa-Formentera

3.2.3.3.1. Biblioteca Pública Insular. Aquesta biblioteca manté contactes amb les biblioteques municipals de l'Illa però no es pot dir que n'exerceixi una veritable coordinació.

3.3. Administració Local

3.3.1. Mallorca

3.3.1.1. Ajuntament de Palma. No té cap conveni amb el centre Coordinador de biblioteques del C.I.M. i disposa de la seva pròpia xarxa de biblioteques

3.3.1.1.1. Servei de Coordinació de biblioteques municipals. D'ell depenen 15 biblioteques municipals situades a diferents barris de Ciutat.

3.3.1.1.2. Biblioteca de Cort

3.3.1.1.2.1. Biblioteca Gabriel Llabrés

3.3.1.1.3. Biblioteca del Palau Sollerich

3.3.1.1.4. Biblioteca i servei de documentació de Dinàmica Educativa

3.3.1.2. Altres ajuntaments. Com ja s'ha dit al punt 3.2.3.1.1 gairebé totes les biblioteques municipals de l'Illa tenen conveni amb el C.I.M.

Un cas singular és el de l'Ajuntament d'Alcúdia que ha signat un conveni amb la Fundació Berthelmann per a la creació de la Biblioteca Pública. En els quadres que adjuntam s'ha inclòs aquesta biblioteca dins l'apartat d'entitats.

3.3.2. Menorca

3.3.2.1. Ajuntament de Maó

3.3.2.1.1. Col·lecció Hernández Mora

3.3.2.2. Ajuntament de Ciutadella

3.3.2.2.1. Biblioteca auxiliar de l'Arxiu municipal

3.3.2.2.2. Biblioteca pública municipal

3.3.2.3. Altres ajuntaments. Tal i com hem fet referència en el punt

3.2.3.2.1. aquestes biblioteques tenen una coordinació per part del Consell Insular de Menorca.

3.3.3. Eivissa-Formentera

No existeix una coordinació real entre les biblioteques municipals d'aquestes Illes. Esporàdicament i depenent de la dotació pressupostària reben llibres del Consell Insular d'Eivissa-Formentera.

3.4. Entitats

3.4.1. Col·legis professionals:

3.4.1.1. Arquitectes

3.4.1.2. Llicenciats

3.4.1.3. Metges

3.4.1.4. Apotecaris

3.4.1.5. Enginyers industrials

3.4.1.6. Advocats

3.4.1.7. Notaris...

3.4.2. Centres d'E.G.B., B.U.P. i C.O.U. no concertats

3.4.3. Empreses:

3.4.3.1. Gesa

3.4.3.2. Institut Tecnològic de la Bijuteria (Maó)

3.4.4. Caixes d'estalvis:

3.4.4.1. Sa Nostra

3.4.4.2. La Caixa

3.4.5. Institucions religioses:

3.4.5.1. Monestir de la Real

3.4.5.2. Biblioteca capitular de la Seu

3.4.5.3. Biblioteca Episcopal

3.4.5.4. Seminari Diocesà

3.4.5.5. Monestir de Lluc

3.4.5.6. La Sapiència

3.4.6. Societats i Fundacions:

- 3.4.6.1. Societat Arqueològica Lul·liana
- 3.4.6.2. Fundació Berthelmann/Biblioteca d'Alcúdia
- 3.4.6.3. Societat d'Història Natural
- 3.4.6.4. Reial Acadèmia de Medicina i Cirurgia
- 3.4.6.5. Maioricensis Schola Lullistica
- 3.4.6.6. G.O.B.
- 3.4.6.7. G.E.M.
- 3.4.6.8. O.C.B. (Biblioteca Joan Miró)
- 3.4.6.9. "Circulo Mallorquí"
- 3.4.6.10. "Circulo de Belles Arts"
- 3.4.6.11. Ateneu de Maó
 - 3.4.6.12. Fundació Miró
 - 3.4.6.13. Acadèmia de Ciències Mèdiques
 - 3.4.6.14. Cambra Oficial de Comerç
 - 3.4.6.15. Alliance Française
 - 3.4.6.16. British Institute
 - 3.4.6.17. Fundació Kovacs
 - 3.4.6.18. Fundació Dragan
 - 3.4.6.19. Estudi General Lul·lià

3.5. Biblioteques privades:

- 3.5.1. Biblioteca Bartomeu March Servera
- 3.5.2. Biblioteca Vivot
- 3.5.3. Biblioteca Lluís Alemany
- 3.5.4. Biblioteca Camilo José Cela (els fons bibliogràfics que no s'han traslladat a la Fundació d'Iria Flavia).

4. ESTRUCTURA DEL DOCUMENT PRELIMINAR PER A LA REDACCIÓ D'UNA LLEI DE BIBLIOTEQUES DE LA C.A.I.B.

Així com hem vist al punt 2, la legislació autonòmica vigent a d'altres comunitats es configura, dins el marc legal bàsic, d'una manera molt semblant a totes elles. Pel que fa referència a les Illes Balears s'ha d'assumir que els condicionaments geogràfics i la configuració político-administrativa (es tracta d'una comunitat uniprovincial) fan que la planificació i organització d'un sistema bibliotecari siguin molt complexes.

En principi consideram que la futura llei hauria de contemplar, almenys, els aspectes ja vists a les lleis d'altres comunitats:

- 4.1. organització i planificació del sistema a través del Servei de Biblioteques
- 4.2. definir quines biblioteques s'han d'incloure dins el sistema
- 4.3. creació del Consell de Biblioteques
- 4.4. establiment i creació de la biblioteca anomenada nacional, regional o central segons les comunitats
- 4.5. organització del Dipòsit Legal per tal de complir la normativa vigent
- 4.6. cooperació interbibliotecària i convenis entre biblioteques del sistema i entre biblioteques del sistema i d'altres

4.7. finançament

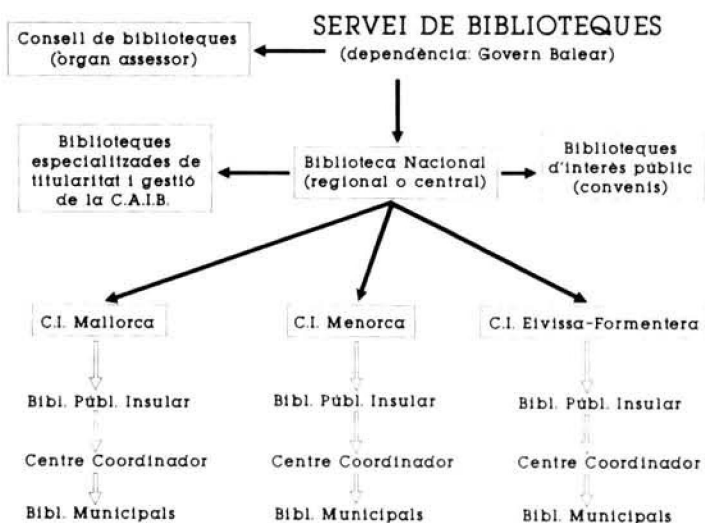
4.8. personal: reconeixement de la qualificació professional, titulació, categoria del lloc de treball en funció de les responsabilitats, foment de la formació professional i carrera administrativa, etc.

4.9. accés als centres, condicions tècniques d'instal·lació, fons i recursos, normes, prestacions bàsiques, conservació...

4.10. preveure possibles transferències en matèria de sanitat i d'educació ja que així s'ampliaria el nombre de biblioteques del sistema.

➤ Només hem fet una breu referència a tots aquests aspectes perquè consideram que la redacció dels títols, l'articulat de la llei i l'estructura definitiva han d'esser tasca dels legisladors.

L'estructura del sistema podria ésser la següent:

Aquest esquema teòric s'haurà d'adaptar a la realitat bibliotecària de les Illes i és aquí quan sorgeixen les dificultats:

a) no tenim Biblioteca Nacional ni una biblioteca que de fet assumeix les seves funcions. La solució donada en aquest punt per altres comunitats autònomes, com per exemple la d'Aragó, ha estat la següent: s'ha creat la Biblioteca Nacional de la comunitat i la seva seu ha estat establerta al mateix edifici de la Biblioteca Pública de l'Estat a Saragossa; hi ha hagut una unificació dels fons bibliogràfics i a la façana de l'edifici hi figuren els dos noms. Es proposa que la Biblioteca Pública de l'Estat a Palma es defineixi com a Biblioteca Nacional de la C.A.I.B. ja que pel seu contingut (dipositària del Dipòsit Legal i posseïdora de la més completa Col·lecció Local de les Illes) i per les seves funcions és la que s'adapta a les característiques que s'han esmentat al punt 2.2.4.

b) el Consell Insular de Mallorca no té una biblioteca pública en el sentit estricte del terme sinó que la Biblioteca de Cultura Artesana és una biblioteca especialitzada. Aquí es poden plantejar dues solucions: bé crear una biblioteca

que realment funcioni com a “Biblioteca Pública Insular” o bé ampliar i diversificar el fons bibliogràfic de la Biblioteca Artesana, i dotar-la d'aquesta dimensió pública.

c) el Consell Insular de Menorca no té la gestió de la Biblioteca Pública de Maó; si legalment es pogués transferir aquesta gestió al C.I.M., la Biblioteca es podria convertir en “Biblioteca Pública Insular”.

Pel que fa en aquests punts conflictius deixam el debat obert i suggerim que les autoritats competents i els mateixos bibliotecaris bé a títol personal, bé a través de les respectives institucions o fins i tot a través de l'Associació de Bibliotecaris, Arxivers i Documentalistes de les Illes Balears (ABADIB) formulin les seves idees i propostes.

5. CONCLUSIONS

Sembla urgent que la C.A.I.B. comenci la seva tasca legisladora en matèria de biblioteques: d'una banda, perquè això anirà indubtablement en benefici de la difusió i conservació del nostre patrimoni bibliogràfic (precisament n'és l'objecte d'aquest Congrés); i, de l'altra, perquè cal regular la situació existent, definir criteris uniformes, iniciar l'automatització de les nostres biblioteques i, en definitiva, perquè cal estructurar dins un bon organigrama totes les biblioteques de les Illes.

Tot això ens condueix a fer una mena de reflexió, a totes les Institucions de les Illes que tenen competència en biblioteques, envers dos vessants:

5.1.-la imprescindible, avui dia, cooperació interbibliotecària

5.2.-la dotació de llocs de treball qualificats a les biblioteques de les Illes i el reconeixement professional de les persones que ja hi treballen les quals són de vegades ignorades o menystengudes per les autoritats administratives.

Ambdós punts són la base més sòlida per a la conservació i difusió del nostre patrimoni bibliogràfic.

AGRAÏMENTS

A n'Aina Rosselló Bennásar, documentalista de la Biblioteca de l'Hospital Son Dureta, perquè ha realitzat les gràfiques i les transparències, i a En Fausto Roldán Sierra, bibliotecari de la Biblioteca March, per les facilitats que ens ha donat per consultar el seu estudi sobre dotació bibliotecària a les Illes Balears.